

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE DNIA 14. Marca V. S. ROKU 1806.

ROSSYA

S. PETERSBURG. VS. 2 Marca. Podpółkownik Klebek umieszczony w Achtyrskim półku huzarów. Kammerher Sołtykow w leib huzarskim. Półkownik Achwerdow w 4 półku artylleryi. Podpółkownik Kozłowski w Kizlarskim garnizonie. Podpółkownik Rozenmier w Cronstadzkim. Od armii G. kawaleryi D' Autichamp uwolniony od służby z mundurem. Wymazuje się z rang listy umarły Szef z półku morskigo GM. Nieczajew. Oświadczone najwyższe ukontentowanie GM. Barkow Szefowi półku Włodzimirskiego dragonii; GM. Dechterew Borysochlebskiego. GM. Meierowi Kazańskiego muszkietyerów, GM. Niebolsin Troickiego, GM. Lychaczew 16 strzelców, za przyprowadzenie korpusów swoich do należytego porządku i szykowności.

Otrzymali rangę wyższą: Grodzieński Strabczy Zawierski, Sędzia Podolski Krukowski, Podsedek Będnarski, Podsedek Smoleński, Rzeżycki Marszałek Wereszczyński; z Gubernii Podolskiej urzędnicy Wasilkowski, Kamieniecki; Kopyski Ziemiński Sprawnik Stankiewicz. Wileński Czestny Prystawa Tarnowski, Borysowski Komisarz ziemski Miecichowski. Komisarz Grodzieński Sadłucki, Brasławski Wysocki, Oszmiański Zambrzycki, Regentowie Roszkowski, Jakubowski; służący przy Grodzieńskim Marszałku Gubernskim Witanowski, Daszkiewicz. Półkownikowi Petersonowi dano w 12 letnią arędę w Dzisieńskim powiecie starostwo Swiderskie. Stanu Konsyliarz Jasnopolski uwolniony od 42 letniej służby z pensją całej gaży.

BRYTANNIA W.

LONDYN 25 lutego, Pogrzeb Ministra Pitt odprawiał się d. 22 uroczystym obrządkiem. Woyska, milicye, ochotnicy w paradzie stali, gmin niezliczony ulice napełniał. Byli przytomni konduktowi Królewiczowie XX. York, Kent, Cumberland, Cambridge, 2 Arcy B. 9 Biskupów, liczba wielka Parów, Reprezentanci prawie wszyscy, słowem cokolwiek jest w stolicy naszej dystyngwowanych cudzoziemców i obywatelów. Przypatrując się nadzwyczajney, i ledwie kiedy widzianej w Londynie okazałości, która otaczała zwłoki Ministra, z drugiey strony przywodząc na pamięć, iak zawsze żył skromnie, umarł ubogi i zadłużony; uznaliśmy, wszyscy, że prawdziwie napisano na iedney z chorągwi niesionych przy trumnie. *Non sibi, sed patriae vixit*. Wylizzać nie będziemy, iakim porządkiem szła processya do Westminsterkiego kościoła, czci publiczney którą lud cały zwłokom przechodzącym oddawał, nabożeństwa, muzyki. Zastanowił każdego widok 47 ubogich żałobą okrytych, ile wieku swojego lat Minister liczył, którzy wraz po urzędnikach Londynu następowali. Wkrótce nad grobowcem stanie monument wspinały kosztem publicznym; pamięć cnot i zasług męża zacnego w sercach wdzięcznych Anglików niesmiertelną będzie.

W pismach naszych czytamy modlitwę którą Nelson własną ręką napisał krótko przed stoczeniem bitwy w Trafalgar, gdy ścigając flotę Francuzko Hiszpańską, był od niey mil 10 oddalony. Znalezione pismo przy poległym rycerzu, Scott lekarz ogłosił. Błaga Nelson Pana zastępów, ażeby dać onemu raczył zupełne zwycięztwo nad nieprzyjacielem dla dobra Europy, dla sławy Brytańii W. życie swoje niosąc w ofierze.

Nowy Minister Windham wygotował projekt zciągający się do powszechney obrony kraiu, nie tylko pod czas wojny ter. ale też na potomne czasy, ażeby Anglia nigdy iuz lękać się nie mogła najazdów obcych: osnowę kładniemy.

Brytańnia W. odtąd utrzymywać będzie 80 t. żołnierza regularnego tylko; która liczba ponieważ nie jest dostateczną na zasłonięcie rozległych brzegów, wesprze

ią regularną milicyą 280 t. ludu zbroynego wynosząca; co o samey Anglii ma się rozumieć; dla Szkotów, Irlandczyków, zamorskich osad będzie przepis oddzielny. Od nastania prawa każdy obywatel Angielski od lat 18 do 40 mający, losem będzie pociągany do służenia oyczynie w armii regularney. Jeśliby zaś losem wezwany służyć nie chciał, zapłacić powinien 70 FS. do kassy woyskowej. Wykupiwszy się od tey powinności naypierwszey, nie przeto staie się wolnym od służenia w milicyi narodowej; gdyby w tey być nie chciał, musi ieszcze zapłacić 25 FS. Po woysku i milicyi regularney następują korpusy ochotników, gdzie każdy Anglik służyć może, iak długo mu się podoba. Pieniądze od wykupujących się zebrane pódą na oporządzenie milicyi. Ten projekt wkrótce ma być podany Parlamentowi. Po przyięciu onego upadną natychmiast wszystkie ustawy, przepisy, uchwały od początku wojny z Francją zrobione.

Przez Lisboę wiadomość odbieramy, że Baird i Popham z woyskiem i flotą opuściwszy S. Salvador w Brezylji d. 28 listopada, udali się w dalszą podróż do przygórka dobrej nadziei. Na okręcie Britannia, który u brzegu Brezyljskiego zatonał, kompania wschodnia utraciła wielką summę pieniędzy gotowych, które do Indyi posyłano. Politycy nasi rozumieją, że nieprzyjaciółom Brytańii W. nie podoba się przyięcie do portu S. Salvador, flotty Kapitana Popham.

G. Dundas wyznaczony kommandantem najwyższym w Szkocyi na miejscu Lorda Moira dziś Szefa artylleryi narodu całego, pośpieszył do Edinburga. Kommissya woyskowa, X. d' Yorck mająca pomagać w zarządzeniu armią lądową, dotąd nie iest pestanowiona; pracują pilnie nad wyborem osob nayzdatniejszych Ministrowie, gdyż ta Magistratura losy nasze piastować będzie. Prezydentem podobno zostanie Lord Hutchinson wstawiony zawoioowaniem Egiptu, i wypędzeniem z tey osady woysk Francuzkich, gdy zabitego G. Abercromby zastępował.

Admirał Cornwallis przybywszy niedawno z pod Brestu do Plymouth, zdiol flagę swoją z okrętu Ville de Paris, złożył kommendę, i udał się na wiek spokojny. Obecny w tymże porcie Lord S. Vincent zawiesiwszy flagę na okręcie Hibernia, wkrótce pośpiesza do brzegów nieprzyjacielskich. Fregaty pod Brestem krążące, które przed kilka d. ten port zwiedziły, przynoszą wiadomość niespodzianą, iż w stanowisku zewnętrznym nieprzyjaciel iuz nie ma żadnego okrętu lin. Na tych miejscu, które nie raz widzieli spokojnie stojące Anglicy, teraz postrzeżono kilka statków starych, do służby niezdatnych, iakie zazwyczaj używane są do strzeżenia portów. Jezeli Gantheaume dla naprawy lub innych przyczyn niewiadomych, nie sprowadził eskadry swoją do portu wewnętrznego, wniosek niemylny, że z nią wyszedł pod żagle. Kiedy? w którą stronę? niewiadomo. Dotąd Admiralicya żadnego rapportu nie odebrała; czekamy niecierpliwie, iaki przyniosą żeglarze, którym zdarzy przypadek spotkać nieprzyjaciół.

Postępek pełen ludzkości Lorda Collingwood, który Hiszpanom do Cadix odesłał ludzi poymanych w Trafalgar, sprawił skutek bardzo dziwny, na woynach rzadki. Woyska Hiszpańskie Gibraltar opasujące lądem, stoją w zupełney nieczynności. Officyerowie często bywają w twierdzy na balach i biesiadach; nasi wzajemnie uczęszczają do obozu S. Rocha, gdzie bawią ich Hiszpani polowaniem, tańcami, muzyką. Niema w tych stronach wojenney postaci. W Angielskim garnizonie, między obywatelami śladu nie widać gorączki żółtey.

Admirał Russel krążący przy Batawskich brzegach donosił, że RP. w Nieuwen Diep blisko portu Texel ma 7 okrętów lin. które są przygotowane do żeglugi. Wielką liczbę statków przewozowych, w m. Wrześniu przez woyska lądowe opuszczonych, naprawia nieprzyjacieli; i

już są wydane rozkazy, ażeby wszystkie do Helder pędziły dla przyjęcia żołnierzy, iak było w r. prz. Rząd eskadrę Russela zmocnić zalecił; kilka okrętów i fregat na ten koniec z Dunes do Yarmouth wysłano.

Cieszą się obywatele dobrzy, odbierając pomyślniejsze wiadomości z Dublinu. Nie tajno iaką nadzieję powzieli nie tylko Katolicy i Defenders, ale też Irlandczykowie prawie wszyscy, po zmianie Ministrów naszych. Unia, w ich mniemaniu, rozwiązana być miała, Parlament przywrócony, nadane swobody, wprowadzona bez granic tolerancja; Już formowały się kluby, zgromadzenia, iawne zchadzki; już układano prośby do tronu, Parów, Reprezentantów stosowne. Lecz odpowiedź odebrana od rządu nowego odmianę sprawiła. Uspokoiły się umysły; co jest dowodem, że nie odjęto im nadziei wszelkiej; wszyscy zaś głośno wyznają, że czas ter. sposobny nie jest do skutecznienia w konstytucyi i prawie powszechném odmian pożądanych.

Nieprzyjaciel zabiera dotąd wiele nam okrętów. Liczne doświadczenia pokazały, że przypadki takie są częstokroć dziełem samych żeglarzów, gdy albo puszczają się na morze bez wojennej straży, chcąc prędzej stanąć na miejscu zamierzonym, albowiem samowolnie oddalają się od zbroynych statków, ażeby krótszą drogą płynęły. Admiralicja o tём przeświadczona, karą surową pogroziła, którzyby odtąd łamali wiadome każdemu przepisy, mające za cel bezpieczeństwo powszechne.

Konie zmarłego Pitta ogółem wszystkie przedano za 558 gineów; nowy dowód, iak skromnie żył Minister pierwszy narodu możnego.

Następca tronu Brytańni W. od urodzenia jest X. Cornwallis i właścicielem dochodów tej prowincyi. Dzisiejszy X. Gallii do lat przychodząc r. 1783 upominał się o te tummy wnoszone przez lat 21 do skarbu Królewskiego; pretensyi nie pochwalił Parlament. Fox uznawał oney słusność. Ten interes ma być odnowiony wkrótce, i iak spodziewają się przyjaciele X. pójdzie pomyślnie.

Liczba Murzynów zbuntowanych na wyspie Trinitada 7 t. przenosiła; ci zapewne większą liczbę pociągnąć mogli za przykładem swoim. 17 naczelników śpisku odkrytego śmiercią ukarano; inni czekają wyroku. Obywatele i żołnierze czuwają pod orężem, chociaż spokojność zdaie się przywrócona osadzie; nie odwołane prawo Marsowe, chorągiew czerwona po wszystkich wieżach powiewa.

Wczora zakończył się u nas proceder kryminalny przeciw Półkownikowi Picton, który był dawniej Gubernatorem w Trinitadzie, i został oskarżony o używanie tortur prawem zakazanych.

Pisma przychylnie dawnym i nowym Ministrom, w politycznej walce nie ustają. Strata wielkiego męża, mówią pierwsze, iakim był Pitt bez wątpienia, byłaby w każdym czasie wielką dla nas klęską, w ter. epoce szczególnej największą, gdyby zwłaszcza Fox w radzie Monarszej przeważał, i temu się dostały rządy Monarchii, który ze wszystkich najmniey zdolnym jest wojnę czynną prowadzić z Francuzami, albowiem podpisać pokój zyskowny dla Anglików. Rzecz dziwna, odpowiadają na to pisma przeciwne, iakim sposobem śmierć Pitta stała się powodem do powstania przeciwko Foxowi. Przeniosłszy się do wiecznego mieszkania dusza zmarłego Ministra, nie potrzebuie zapewne tej ofiary.

To pewna, że podziśdzień z naszej strony żadnego kroku nie uczyniono do pokoju z nieprzyjacielnymi Mocarstwami. Przygotowania obronne w portach i na lądzie podwoiono. Wyglądamy codziennie podania Parlamentowi projektów skarbowych, które objaśnią wiele wątpliwości.

W izbie niższej Reprezentant Curtis pytał się o becnego Kanclerza skarbu Petty, ieśli prawdziwe są odgłosy trwożące naród, że podatek od dochodów płacić trzeba potrójny, a summy zebrane w kassie dług umarzającey, obrócone być mają na nieuchronne i nagłe wydatki? Odpowiedział krótko Petty, że te i tym podobne powieści są zmyślone. Sam zaś podał projekt już od Grenwilla wniesiony do Parów i przyjęty, podania prośby Królowi, ażeby w nagrodę wielkich zasług naznaczona dawniej pensja Lordowi S. Vincent, dostała się po śmierci rycerza z następcem, którzy imie jego nosić będą; na co zgodziła się izba iednomyślnie.

Wkrótce potém wojenny Sekretarz G. Fitzpatrick przełożył Reprezentantom potrzebę nagrodzenia Officyerom, którzy lud zaciągali za granicą do legionu Nie-

mieckiego; korpus ten od 7 t. podniesiony do 10 t. ma wkrótce liczyć głów 13 t.

Utrzymuje się pogłoska, że Parlament dzisiejszy będzie rozwiązany; iednak elekcyja nowych Reprezentantów nie nastąpi przed latem. Nowi Ministrowie zamysłaiąc wielkie czynić odmiany, żadaią mieć do pomocy więcej przyjacioł zaufanych. Dotąd nie sprzeciwiają się bynajmniey dzisiejsi, spokojnie czekając, iak rządzić zaczną. Spodziewane za kilka d. wniesienie projektów skarbowych usta im otworzy. Słychać, że od układów Pitta na krok ieden nie oddali się Grenwille i Petty.

Listy odebrane z Calcutty wychwalają zmarłego Cornwallisa, naganiają postępkę niektóre poprzednika Margrabiego Wellesley, mianowicie rozrzutność. Wysypał summy niezmiernie na budynki, ozdoby, monumenta. Gdy lądem zwiedzał Indyjskie dzierżawy, potrzebował kilku t. sługi koni. Na morską podróż 1100 batów. Oświecenie samego tylko pałacu w Calcutta, kosztowało co noc 500 FS. Kapitan gwardyi jego miał gażę co miesiąc wyższą, niż roczną Angielscy GG. w Europie. Nie raz ten Officyer dawał biesiadę Wielkorządcy, która 10 t. FS. kosztowała. Te wszystkie wydatki niepotrzebne i gorszące zniósł Cornwallis przed zgonem. Wyjeżdżając z Bengalu do innych prowincyi nie wziął nad 40 koni; tyleż batów kazał przygotować do morskiej podróży, Wellesley Marattów do podniesienia broni przymusił prawie, domagając się z groźbą, ażeby do kraju swego przyieli woyska Angielskie, i one żołdem opatrywali.

Te same listy dają nam wyobrazenie 3 naczelników pomienionego narodu. Amur mówią, jest dzieckiem fortuny. Urodzony w niskim stanie, był żołnierzem, i przyszedł do pierwszych stopniów; ma wiele oświecenia, rozsądku, charakteru, uczciwości. Holcar od innych potężniejszy, wojownik, polityk, umie iednać umysły, pociągając ku sobie serca Indyanów, w powodzeniu umiarkowany, w przeciwnym losie stateczny, może być najstraszniejszym nieprzyjacielem kompanii. Nakoniec Scindiah jest prawdziwie pan Oryentalny, w roskoszach zanurzony, małej odwagi, miernego oświecenia; pełen dobroci i łagodności.

Kongressowi Amerykańskich stanów przesłał Prezydent Jefferson 4 pisma; 2 podane w Paryżu G. Armstrong posłowi RP. od Ministra Talleyrand; inne od posła Francuzkiego w Ameryce G. Thurreau rządowi. Napelnione są wszystkie skargami przeciw kupcom ziednoczonych Stanów, którzy po tylu przestrogach i zakazach, nie przestają handlować z Murzynami zbuntowanymi w S. Domingo, opatrując ich orężem i amunicją. Wziół Kongres rzecz na uwagę. Słychać, że surowie ma być ten handel zabroniony.

Do tegoż Kongressu wniesiono projekt: ażeby odtąd okręta i żeglarze każdego narodu, którzy w iakiémkolwiek miejscu śmieją napadać Amerykańskie okręta, ludzi z nich zabierać, i do swojej służby przynaglać, byli poczytani za zbóyców morskich, i śmiercią karani, gdy przydą w moc Amerykanów. Ażeby maytek każdy w podobnym będąc przypadku, mógł bronić wolność swoją bezpiecznie, odpierając gwałt siłą, za co nagrodę 200 dollarów od RP. odbierze. Ażeby Prezydent Stanów miał władzę naznaczenia równej kary ludziom narodu prawa Amerykańskie gwałcającego, iaką korsarze i werbuujący naznaczają Maytkom RP. służby u nich przyjmować nie chcącym. Ażeby maytek Amerykański zatrzymany w niewoli, za każdy miesiąc odbierał ze skarbu 60 dollarów; te zaś pieniądze wzięte będą z summ należących się od Amerykanów poddanym narodu prawa RP. gwałcającego.

Wszystkie te uchwały w prawo zamienione być mają. Celem ich jest powściągnąć zuchwalstwo korsarzów powszechnie wszystkich, w szczególności Angielskich, na których Amerykanie narzekają naybardziej, przypominając w projekcie wyżej położonym traktaty r. 1794 przez Washingtona zawarte z nami, gdzie zabieranie ludzi, przymuszanie ich do służby Angielskiej, wyraźnie jest zabronione.

Gdy wiadomość przysła, że Francuzkich okrętów na zwyczajnym stanowisku nie znalazły nasze fregaty, natychmiast Adm. Thornborough odebrał rozkaz wychodzić pod żagle z Plymouth; iakoż wkrótce wyprowadził 7 okrętów lin. 3 fregaty ścigając nieprzyjacioł, o których rozeszła się pogłoska, iż weszli do Carthageny. Co jest nie podobno, gdyż Collingwood nie widział idących przez Gibraltarską cieśninę. Jeżeli weszła do

portu Hiszpańskiego eskadra, z Toulonu być musiała.

G. Dumouriez powrócił z lądu do stolicy naszej. Czytaliśmy wyżej projekt Windhama o woysku i milicyi. Nie są jednego z nim zdania wszyscy Ministrowie, rozumiejąc, iż lepiej będzie zostawić armię regularną na stopniu dzisiejszym, jazdę nieco zmniejszyć, piechotę pomnożyć, i wszystkim obywatelom zdolnym do noszenia broni zalecić, ażeby w pewne dni i godziny stawiając pod chorągwiami, ćwiczyli się iak dotąd w rzeźmie wojeńnem.

Europeyzyk zwiedzający Amerykę północną, przysłał wiadomość uwagi godną o naczelniku dzikich mieszkańców tej krainy. Jmie jego Canadia. Nowy ten przewodawca sam wziowski oświecenie w prowincjach stanów zjednoczonych, przedsięwziął wyprowadzić ziomków z ciemności. Posłużyła mu do tego ich zabobność. Powiada, że Geniusz wszechmocny zaniósł go do nieba i piekła. Tam widział dusze Amerykanów, którzy żyjąc trzeźwo, rolę uprawiali, domy budowali; w nadgrode dziś używają rokoszy niepojętej, pośród biesiady przerywanej polowaniem łatwem. W piekle znalazł dusze pijaków, próżniaków, zbrodniów, dręczone mękami wymyślnymi, którym kazano łowić zmie, węże i padalce. Ztąd wnosi Canadia, i uczy: że trzeba uprawiać rolę, unikać próżnowania i pijaństwa. Skutki tej nauki pomyślne. Widział ów Europeyzyk pośród narodu Oneidów, mieszkania wygodne, pola uprawne; bydło, konie innym ludziom dzikim w tej części świata nieznanne, pijaństwo wytępione.

A U S T R Y A

WIEDEN 5 Marca. G. Leopold Berthier przybył do naszej stolicy. Ministrowie często miewają rady gabinetowe, na których Cesarz jest obecny. Thugut z innemi roztrząsa projekta skarbowe. Słychać, że część znaczna bankocetłów, mianowicie większych, ma być wykupiona i spalona.

Z drugiej strony Arcy X. Karol czyni wielorakie odmiany w armiach Austryackich. Półki dopełniać kazał; na ten koniec miasta i prowincje rekrutów dostarczają. Arcy X. Ludwikowi Dyrektorowi departamentu i milicyi granicznej w Węgrzech, Illiryi, Transylwanii, G. Grune przydany do pomocy. G. Stipschitz ma należeć do remonty i opatrywania potrzeb wojskowych. G. Prochaska zarządza kasą.

Milicyi Wiedeńskiej rozkazano, ażeby raz w tydzień zgromadzona, ćwiczyła się 2 godziny w obrótach wojskowych. Ponieważ Trieste zostało miastem granicznym, Arcy X. Karol postanowił twierdze onego powiększyć, i garnizon zmocnić do 10 t. żołnierza. Francuzkie woyska dotąd nie ustąpiły ieszcze z Lintz i Laybach. Kommissya wyznaczona dla weyrzenia, iak wiele prowincje i obywatele utracili podczas ostatniej wojny, ażeby rząd każdemu w miarę szkody, mógł obmyślić nadgrode przyzwoitą, przystąpiła do likwidacyi pod prezydencją X. Schwartzenberg.

W pismach naszych czytamy wiadomość historyczną o wzroście domu Austryackiego. Cesarz Rudolf Hrabia Habsburgski r. 1282 nie posiadał ziemi nad 180 mil kwadrat, Albert 1 umierając r. 1308 zwstawił oneymil kwadrat. 1245. Albert 2 r. 1358, mil kwadrat. 1637; Albert 3 r. 1395; mil 2213. Maxymilian I r. 1516 miał mil 3616. Cesarz Karol 5 nayspotężniejszym był z Monarchów Austryackich; miał albowiem Hiszpanią, Niderland, Neapol, Sycylią, Sardinia, Mediolan, Austrią. Tę oddał bratu swojemu Ferdynandowi I; inne kraje Synowi Filippowi 2. Za jego panowania Hiszpania naywięcej krajów odkryli w Ameryce. Ferdynand I miał r. 1564 mil 6400. Ferdynand 2. na niepomysłnej wojnie 30 letniej utracił mil 750. Ferdynand 3 traktatem Westfalskim mil 200 w Alsacyi i Szwabii. Leopold I traktatem w Carlowitz podpisanym z Turkami rozszerzył znowu Monarchią, przez nabycie Transylwanii, Sclawonii, części Węgier, i zostawił r. 1705 mil więcey 9 t. Józef I nabył Mantuę r. 1711. Karol 6 traktatem Utrechtskim, Passarowitzkim, Wiedeńskim nabył Belgium, Mediolan, Neapol, Sycylią, Sardinia, Temeswar, Serwią, Toskanią, Parmę, Placencją; utracił Wiedeńskim i Belgradzkim, Lotaringią, Neapol, Sycylią, Serwią, część Mediolanu i Sardinia, zostawiając r. 1740 Maryi Teressie córce swojej dziedzictwo wynoszące mil kwadrat. 10260. Ta wcieliła do Monarchii przez 40 letnie panowanie, Hohenems, Falkenstein, Gallicyą wschodnią, Bukowinę, powiat Bawarski Innviertel, Tettngang, Argen; utraciła

Szląsk, Glatz, część Mediolanu Sardynii ustapioną, Parmę i Placencją. Po matce Józef z odziedziczył mil kwadrat. 11 t. Jakie odmiany w składzie Monarchii Austryackiej sprawiły 3 wojny Francuzkie, nabycie Gallicyi zachodniej, i Saltzburga, odstąpienie Niderlandu, Mediolanu, Mantui, Toskani, Weneckich dzierżaw, osiadłości Szwabskich, i Tirolu całego, każdemu iest wiadomo.

B A T A W S K A. RP.

HAGA 1 Marca. Przed 3 d. burzę mieliśmy straszną na lądzie i morzu, która w domach i okrętach wielką szkodę sprawiła; ieszcze z portów i nadbrzeża rząd nie odebrał pewnych wiadomości; pod Schevening zatoneły 3 statki, z których żadnego człowieka nie wyratowano.

Admirał Dekker, że opuścił stanowisko powierzone obronie jego od RP. w przygórku dobrej nadziei, powróciwszy bez pozwolenia zwierzchników do Europy, na śmierć skazany wyrokiem sądu wojskowego, uczynił odzew do wysokich stanów. Te rzecz roztrząsnawszy, uwalniają człowieka nieszczęśliwego od śmierci, rozkazując iednak radzie wojennej, ażeby karę łagodniejszą przeznaczyła za przestępstwo.

Chcąc zrozumieć iakim sposobem we wszystkich departamentach RP. podatki, według projektu nowego zostały podwyższone, dość iest wiedzieć, że obywatel każdy, prócz rolników, trzymający dla rozrywki i wygody konia 1, płacić od niego będzie na rok do skarbu zł. holl. 25. od 2, zł. 70, od 3, zł. 95, od 4, zł. 170, i tak daley postępując.

Napoleon wezwał do Paryża morskiego Ministra Verhuel, dla umówienia się względem środków służących do podniesienia morskiej potęgi Batawów. Gdy albowiem na lądzie wojna skończoną została, możemy łatwo zmniejszyć woysko, flotę uzbroić. Niema pewności, czyli Verhuel mieć będzie powierzoną sobie kommandę flotylli przzymierzonej w Boulogne i Dunquerque. Dziś mówić zaczęto, że RP. otrzyma nadgrode obiecaną ieszcze w r. 1793, gdy ugodę z Francuzami podpisywała, ustępując Maestricht, Flandryą, Flessingue.

Okulista Francuzki Demours z Paryża nie dawno sprowadzony, czyni nadzieję ulżenia boleści Pensyonarzowi choremu na oczy.

W Ł O C H Y.

MEDIOLAN 20 lutego. Gdy woyska Francuzkie pod G. Regnier oblegały Gaetę, Massena Capuę opasywał; tegoż czasu G. Lecchi lewe skrzydło prowadził do prowincyi wschodnich Królestwa Neapolitańskiego. Kommandant Capui do poddania się wezwany, odpowiedział wystrzałem z armat wałowych do podchodzących Francuzów. Nie są dokładnie wiadome okoliczności ważniejsze kapitulacyi, którą z Józefem Buonaparte podpisali X. Campo Chiaro i Margrabia Malaspina, np: kto ich przysłał do obozu Francuzkiego; iaką moc mieli podpisywania ugody imieniem garnizonów twierdze zastępujących; naostatek czyli te garnizony przyjmą umowę, i broń złożą, albo też odpor dłuższy czynić zechcą, iak w początkach oświadczyli kommandanci Gaety i Capui. Podobnym sposobem niewiadomo czyli Następcę tronu z małżonką, Króla Katolick. córką opuścił Neapol, i udał się do Sycylii, albo też został w stolicy. Ferdynand 4 szczęśliwie przybył do Palermu. Oprócz Angielskiej fregaty, kilka statków przewozowych z ludem utoneło w ciśnieinie Messyńskim.

W departamentach Panaro i Crostolo mieliśmy w nocy z d. 11 na 12 trzęsienie ziemi 4 kroć powtórzone; wiele domów iest zburzonych, inne upadkiem grożą. Z Genui iest wiadomość od żeglarzów przyniesiona, iż Bresteńska flotta do Carthageny zawinęła; lecz temu nikt wiary nie daie. Dywizya woysk Hiszpańskich wkroczyła w granice Etruryi. G. Junot nowy Gubernator Parmy i Placencyi, rozkazał wszelką broń odjąć mieszkańcom tych okolic, które zbuntowały się niedawno. Trzęsienie ziemi, o którym wyżej była wzmianka, rozciągało się od Genui do Mantui; lecz w kraiu Liguryjskim żadnej szkody nie uczyniło.

T U R C Y A.

BELGRAD 21 lutego. Serwianom, którzy nie

dawno zdobyli obroną wyspę Porecs, hetmanął Mileniko. Kusanzy, i poprzednicy onego, iakoteż Baszowie Belgradu, nie raz usiłowali w lata przeszłe odiać to stanowisko Turczynowi Triossa Mustafie; ale ten potrafił zawsze uczynić iak zabiegi daremnemi. Dotąd ieszcze Muzułmani poiać nie mogą, iakim sposobem lud Chrześciański odważył się przebywać w nocy Dunay, w tém miejscu dla żeglarzów niebezpieczny. Triossa nie chcąc być podległy Baszom i Jańczarom, był iednak ich przyiacielem, dla tego na wyspie Mileniko znalazł złożone skarby Kersylianów. Szturm był tak niespodziany i prędki, że zwycięzca nie stracił człowieka prawie żadnego, zwyciężeni mało.

Odzyskanie twierdzy Sabacz nie potwierdziło się ieszcze. Odparli kilka razy wstępuiących na mury Serwianów Bośniacy z wielką klęską; lecz ze wszystkich stron będąc opasanemi, nie mając ammunicyi i żywności na długie oblężenie, szukają kupitulacyi.

Utrzymuie się pogłoska, że 3 dywizye bardzo liczne woyska Tureckiego zbliżają się razem ze 5 stron do granic Serwii i Bośni, przywracać mając spokoyność domową tym prowincjom. To pewna, że dotąd z nich żadney Serwianie nie widzieli, i widzieć spodziewają się podobno nie rychło; gdyż zamiast zgromadzenia ludu swojego Czerni w okolicach wschodnich od Nissy, całą potęgę sprowadza pod mury nasze. Dziś ma w obozie 50 t. nawet artylleryą z Semendryi tu przewieziono, która składa się z 40 armat, 6, 9, 12 funtowych, iakoteż kul, granatów bomb, tysiące. Domysłają się Turcy, że ten naczelnik wkrótce strzelać każe do murów, gdzie są najsłabsze a wylam uczyniwszy, szturm przypuści. Kusanzy pilnie zbijać kazał wiele domów, które Chrześcianom pomoc w ataku, Turkom w obronie przeszkodę czynić mogły.

FRANCYA

PARYZ 26 lutego. Przywieziono z Niemiec do naszej stolicy broń starodawną Królów naszych Franciszka I i Karola 9, XX. Guise, Mayenne, Montmorency, Montpensier, Bourbon, i Biron, która w różnych zdarzeniach i bitwach zdobyta, ku wieczney pamiętce złożona była w arsenale Wiedeńskim.

Oprócz Marszałka Serrurier, z innym Marszałkom dano order Włoski. Arcy B. Malines Roquelaure umarł. Otwarcie zgromadzenia prawodawczego na d. 2 Marca jest przeznaczone. G. Marmont w mieście Chatillon, gdzie się narodził, ufundował szpital, w którym 25 starców więcey niż 60 letnich przyzwoitą wygodę i opatrzenie mieć będą. W kraiu Neapolitańskim regiment piechoty lekkiey zaciągnąć kazano, którego Szefem będzie Pignatelli.

Wiadomy każdemu interes fałszerzów Wiedeńskich papierów bankowych. Poymani we Francyi i we Włoszech, oddani są dawno do sądów Alsackich w Strasburgu. Ogłoszenie wyroku zawiesiła woyna. Teraz rząd zalecił sprawę kończyć nayrychley. Zadna apellacya do kassacyjnego trybunału nie ma być dopuszczona. Francuzom o zbrodnię przekonany zostanie tylko nadzieia w miłosierdziu rządowém, cudzoziemcy zaś odesłani będą na ukaranie, każdy do własney oyczyzny.

G. Legrand do Moguncyi pośpieszać zalecono; ztąd przeszedłszy na prawy brzeg Renu, obeymie kommandę całej iazdy w woysku Marszałka Lefevre. Senat dopełniając ustawę konstytucyjną, która przepisuie, ażeby wyżsi urzędnicy, kommandanci, Officyerowie legionu honorowego w Collegiach Elektoralnych departamentów i powiatów, zasiadali, rozkazał, ażeby w pierwszych odtąd mieścić się mogło pomienionych osob 25, w drugich 50. Osoby zaś mające zasiadać i głosować w tychże Collegiach Elektoralnych, rząd wyznaczy.

RZESZA NIEMIECKA

MUNICH 24 lutego. Maxymilian I wydał edykt do mieszkańców Tirolu, Voralbergu, Tridentu, i Brixen, donosząc, że mocą traktatu Presburgskiego przyimuie rząd i panowanie nad temi prowincjami. Marszałek Berthier bawi u nas. Woyska Francuzkie zostają w nieustanném poruszeniu. Ciągnęły niedawno

przez Bawaryą do Szwabii; teraz z Szwabii do Bawaryi powracać odebrały rozkaz, iak z Ulm i Canstadt doniesiono. Słychać że Bawarskie regimenta wkrótce będą zgromadzone, za odezwą zprzymierzeńców. Zabroniono poddanym Bawarskim, w zdarzonych przypadkach udawać się do sądów i iurydykcyi zagranicznych w Rzeszy, iak dawniey czynili, ponieważ mocą ostatnich traktatów, Maxymilian I w państwie swoim władzę ma zupełną, nikomu niepodległą. W Auszpurgu kommandant Francuzki pozwolił otworzyć niektóre bramy zamurwane podczas woyny. Tamże kazano przygotować wczesnie domy niektóre publiczne na koszary dla woysk Bawarskich, ażeby obywatele wolnemi od kwaterunku zostali. Nad brzegami Lech rzeki, między Landsberg i Donauwerth, zgromadzić wprędce kazano 20 t. Francuzów; garnizony Ulm, i Guntzburga zciągają na miejsce wyznaczone; z miasta naszego nikt nie idzie do obozu.

NORIMBERGA 28 lutego. Marszałek Bernadotte wysławszy wczesnie G. Drouet i Domoulin do prowincyi Anspach, i doniosłszy obywatelom o mających nastąpić odmianach, sam d. 24 przybył do stolicy. Dziś w kraiu pomienionym liczą 50 t. piechoty Francuzkie, 8 t. iazdy, 2 t. kanonierów. Ponieważ rząd nie odebrał żadney z Berlina wiadomości i rozkazu o tém wkroczeniu woysk obcych, oświadczył się uroczyście przeciw postępkowi Marszałka, i donosił o wszystkim dworowi. Bernadotte obeymując na rzecz Bawarskiego domu Anspach, zakazał żołnierzom swoim przechodzić granice prowincyi Bareuth. Tu kommanderuiący G. Tauenzien z wczora przy parolu donosił półkowi swego imienia pieszemu, i huzarów Anspach, że Francuzi weszli do dzierżaw Pruskich; lecz ponieważ Król Fryderyk 3 nie obawił ieszcze woli swojej, poddani spokojnie zachować się mają czekając rozkazów iego, w gruntowném przekonaniu, że ten Monarcha o ich dobro i szczęśliwość jest troskliwy.

Bernadotte wszystkie kassy kraiove zabrać kazał, i z nich opłacać gotowizną potrzeby żołnierskie. W kraiu Anspach nie zostanie do pewnego czasu nad 16 t. Francuzów; reszta pod kommandą Marszałka Mortier powróci do Aichstadt.

ERLANGEN i Marca. Dywizya woysk Francuzkich z Anspach przysłana, przedmieście Norimbergskie Gastenhof osadziła; do miasta iednak żołnierz nie wkroczył. Magistrat w nocy na radę zwołany, co postanowił, niawiadomo. Do naszych okolic ieszcze d. 26 lutego przyszła część woyska Marszałka Mortier; powiadaia, że daley wkrótce postąpi, między wschodem i północą. G. Pruski Tauenzien kommanderuiący w kraiu Bareuth, zwołał nagle żołnierzy urlopowanych pod chorągwie.

FRANKFORT 2 Marca. Deputowani od Magistratu naszego powracają z Paryża. Słychać, że nic nie sprawili; narzuconey 4 mill. franków kontrybucyi nie zmniejszył rząd Francuzki. Jużemy półowę zapłacili; drugą znaleźć prawie niepodobno; żadney dziś gotowizny w mieście nie widać. Spodziewają się niektórzy, że Augereau odbierze rozkaz przestać na wybranych 2 millionach; dwa inne pożyczyc u nas powinien.

Dotąd woyska iego i Marszałka Lefevre nie tknęły dzierżaw Elektora Hesse Cassel. Ale wczora osadzać zaczęli Francuzi niektóre wioski do Hrabstwa Hanau należące. W bliskości miasta tegoż imienia most stawiają na Menie, zabierając na rzece wszystkie statki. Wszystkim zaś dywizjom swoim zapowiedzieli wodzowie, ażeby gotowe były do ruszenia za pierwszym hasłem. W mieście naszym utrzymują szpital obozowy, w którym liczymy więcey t. chorych żołnierzy.

HANNOWER. Angieskie woyska w Elektoracie naszym zgromadzone, zabierają się na statki, powracać mając do oyczyzny; coraz więcey okrętów przybywa z Yarmouth do Stade i Bremerlehe. Król Szwedzki z całym obozem znajduje się teraz w X. Mecklenburgskim. Lazaret woysk Rossyiskich z miasta naszego przeniesiony do Zelle; woyska zaś za kilka d. ruszają do granic oyczystych, idąc przez kraj Mecklenburgski, Pomeranią Pruską, na Stettin.